

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/186193,Wyjazd-Pamieci-do-Niemiec-KL-Dachau-24-maja-2023.html>
03.05.2024, 05:34

Wyjazd Pamięci do Niemiec - KL Dachau, 24 maja 2023

W dniach 24-26 maja 2023 r. odbył się Wyjazd Pamięci do Niemiec, którego głównym punktem były uroczystości odsłonięcia 25 maja w Miejscu Pamięci Dachau tablicy pamiątkowej poświęconej o. Marianowi Żelazkowi. Wyjazd zorganizował Instytut Pamięci Narodowej w Poznaniu oraz Stowarzyszenie Rodzin Polskich Ofiar Obozów Koncentracyjnych, a uroczystość odsłonięcia tablicy współorganizował Konsulat Generalny RP w Monachium. Uczestnicy wyjazdu w towarzystwie i dzięki pomocy oraz wiedzy lokalnych działaczy polonijnych odwiedzili także szereg Miejsc Pamięci zlokalizowanych na terenie Bawarii. Była to niezwykle owocna podróż memoratywno-edukacyjna, która uwidoczniła wykorzystywanie na masową skalę robotników przymusowych z terenu okupowanej Polski do pracy w przemyśle zbrojeniowym i gospodarce rolnej III Rzeszy w okresie drugiej wojny światowej.

Wizyta na cmentarzu Perlacher Forst (Monachium)

Uczestnicy Wyjazdu Pamięci 24 maja 2023 r. po przybyciu do Dachau w Bawarii udali się na monachijski cmentarz Perlacher Forst, gdzie pod kierunkiem red. Andrzeja Białasa odwiedzili trzy znajdujące się tam Miejsca Pamięci. Nekropolia jest częścią założonego w 1950 r. Gaju Pamięci (Ehrenhein). Celem tego międzynarodowego przedsięwzięcia jest upamiętnienie ofiar niemieckich zbrodni okresu nazizmu, jest ono efektem współpracy Fundacji Bawarskich Miejsc Pamięci, Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie i Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Monachium.

Polska delegacja oddała hołd ofiarom zbrodni, składając wiązanki i zapalając symboliczne znicze w miejscu złożenia prochów blisko czterech tysięcy więźniów, których ciała spalono w piecach krematoryjnych w Dachau (przeniesionych z monachijskiego cmentarza Ostfriedhof) wraz z ofiarami obozów koncentracyjnych Auschwitz, Buchenwald, Mauthausen, Flossenbürg oraz miejsc natychmiastowej zagłady: Sonnenstein, Bernburg, Grafeneck i Hartheim. Dwa tysiące z nich było obywatelami Polski w tym wielu duchownych. W miejscu złożenia prochów znajdują się płyty zawierające nazwiska ofiar.

Kwiaty złożono również przy kamiennym krzyżu, wokół którego złożono prochy ponad tysiąca stu ofiar, pochodzących z dwunastu krajów. Wśród nich jest 274 Polaków (robotników przymusowych oraz osób skazanych na śmierć przez niemieckie sądy specjalne, będących więźniami więzienia w Stedelheim). O części z nich przypominają niewielkie płyty nagrobne zawierające imiona i nazwiska ofiar.

Należy hołd oddano również w kwaterze żołnierzy polskich, w której spoczywają szczątki

dziwięciu Polaków, żołnierzy Kompanii Wartowniczych – polskich formacji zbrojnych funkcjonujących przy Armii Amerykańskiej jako wojsko okupacyjne Niemiec. Na monumentalnej płycie nagrobnej widnieje napis: „Tu spoczywają żołnierze polscy zmarli w drodze do Ojczyzny. Cześć ich pamięci.”

Cmentarz Perlacher Forst (Monachium). Fot. Tomasz Cieślak

Cmentarz Perlacher Forst (Monachium). Fot. Tomasz Cieślak

Cmentarz Perlacher Forst (Monachium). Fot. Tomasz Cieślak

Przy sporządzaniu relacji wykorzystano następujące materiały:

A. Andlauer, *Zurück ins Leben. Die internationalen DP-Kinderzentren Kloster Indersdorf 1945-1948*, 2017.

A. Białas, Żołnierska kwatery w Monachium, „Dziennik Polski”, 29 maja 1998, nr 4.

A. Białas, Na szafot za jabłko, „Moje Miasto”, 01/02 2022, nr 88.

A. Białas, Śladami baraków śmierci, „Moje Miasto”, 11/12 2020, nr 81.

A. Białas, Przejście przez piekło, „Moje Miasto” 07/08 2022, nr 91.

A. Białas, Zwrócona godność i pamięć, „Moje Miasto” 07/08 2019, nr 73.

A. Białas, Niecodzienna lekcja historii, „Moje Miasto” 09/10 2021, nr 86.

A. Białas, Pamięci najmłodszych ofiar II wojny światowej, „Moje Miasto” 01/02 2022, nr 88.

L. Cichocka, Nieprawdopodobna historia życia i śmierci Bolesława Buczkowskiego z Gołuchowa w gminie Kije: „Nie zapomnijcie żem zginął w Niemczech” [w:]

<https://echodnia.eu/swietokrzyskie/nieprawdopodobna-historia-zycia-i-smierci-boleslawa-buczkowskiego-z-goluchowa-w-gminie-kije-nie-zapomnijcie-zem-zginal-w/ar/c1-15831595>

(dostęp 2.06.2023)

T. Musiał, *Dachau 1933-1945*, Katowice 1968.

<https://www.kz-gedenkstaette-dachau.de>

<http://www.kz-gedenk-mdf.de/>

Tomasz Cieślak, Piotr Orzechowski, Marta Szczesiak-Ślusarek (Oddziałowe Biuro Edukacji

Narodowej IPN w Poznaniu)